

Проект на тему
“Класицизм в українській
літературі”

План проекту

1. Формування класицизму в світі.
2. Що таке класицизм ?
3. Класицизм в українській літературі .
4. Україна у світовому культурному просторі .

1.

Формування класицизму почалося ще в 16 ст., а в другій половині 17 ст. цей напрям став панівним у більшості країн Західної Європи, набув нових рис і плідно виявився в добу Просвітництва й навіть на початку 19 ст. лишився одним із провідних напрямів у багатьох національних літературах. Однією з причин такої життєздатності класицизму було те, що письменники цього напрямку ставилися до своєї творчості не як до способу індивідуального самовираження, а як до “істинного мистецтва”, яке звертається до загальнолюдського, не змінного.

Першими теоретиками класицизму стали гуманісти доби Відродження. Античну драму вони вважали взірцем художньої досконалості, на цей взірець вони пропонували орієнтуватись драматургам.

2.

Класицизм (англ. classicism, від лат. classicus — зразковий) — напрям в європейському мистецтві, який уперше заявив про себе в італійській культурі XVI-го ст. Найбільшого розквіту досягає у Франції (XVII ст.). Певною мірою притаманний мистецтву усіх країн Європи, у деяких зберігав свої позиції аж до першої чверті XIX ст. Для історизму важливим був принцип свободи вибору — необмеженість власного, суб'єктивного трактування історичних форм.

Класицизм не міг узгодити суперечність між двома початками людської природи — між матеріальним і духовним, між розумом і чуттям. Звідси йде раціоналістичне протиставлення розуму, трактованого як самодостатній. Єдиний і абсолютний засіб пізнання, чуттєвим зв'язкам людини з навколишнім світом. Звідси вкрай одностороннє розуміння натхнення і творчого процесу, яке виключає присутність індивідуального досвіду, емоційних факторів, інтуїції, а головне — постійної зумовленості форми художнього твору конкретним життєвим змістом.

[Жак-Луї Давід](#) (1748–1825), Франція

[П'єр Нарсіс Герен](#) (1774–1833), Франція

3.

В [Україні](#) класицизм не зміг у силу несприятливих історичних обставин розвинути як цілісна структурована система, переважно орієнтувався на низькі жанри (очевидно, під впливом низового бароко). Деякі тенденції класицизму знайшли свій вияв у трагікомедії «Володимир» [Феофана Прокоповича](#), поезії [Івана Некрашевича](#), шкільних «піітиках» XVIII ст., поемі [«Енеїда» Івана Котляревського](#), травестійній оді «Пісні Гараська» [Петра Гулака-Артемовського](#), оповіданнях [Григорія Квітки-Основ'яненка](#) та ін.

Шедевром українського класицизму стає героїко-комічна поема Івана Котляревського «Енеїда» — твір бурлескний і травестійний. Поширюється також травестійна ода (І. Котляревський, П. Гулак-Артемовський) і байка (П. Білецький-Носенко, П. Писаревський, С. Рудиковський). «Низькі» класицистичні жанри превалюють і в драматургії («Москаль-чарівник» та «Наталка Полтавка» І. Котляревського, «Сватання на Гончарівці» та «Шельменко-денщик» Г. Квітки-Основ'яненка), а в доробку Г. Квітки-Основ'яненка розвивається нетипова для літератури класицизму проза. З «високих» жанрів на зламі XVIII–XIX століть була поширена ода (І. Фальковський, І. Максимович, І. Шатович), яка створювалася з приводу урочистих дат або візитів світських і церковних можновладців.

Класицизм в Україні, на відміну від інших національних літератур, народився та існував без боротьби з бароковою літературою. У другій половині XVIII століття, коли Україна стає російською провінцією і втрачає національні літературні й культурні центри (зокрема Київську Академію), бароко зникає саме собою. Український класицизм, незважаючи на свій не вельми різноманітний прояв, знаменує собою перехід до єдиної літературної мови. Вживання народної мови вимагали існуючі в літературі українського класицизму жанри — травестія, байка, комедія, народне оповідання. Такий перехід від білінгвічного бароко (церковнослов'янська й українська мови) стає для України справжнім літературним ренесансом.

4.

В Україні через не сприятливі історичні обставини класицизм не мав змоги розвинути як цілісна структурована система . Напрямо тут орієнтувався переважно на “ низькі “ жанри . Деякі тенденції класицизму знайшли свій вияв трагікомедії Ф. Прокоповича “Володимир “(1722), поемі І. Котляревського “ Енеїда “ (1798), травестійних одах П. Гулака-Артемівського, оповіданнях Г. Квітки-Основ'яненка.